λὸς φίλος. Δὲν φτάνει αὐτό;

(Ἡ Ζανέττα ἀνασαίνοντας τὰ λουλούδια, κυττάζει ἐκστατική τὸν Λουδοβίκο).

ΑΝΝΑ.— Καλά, καλά... Δὲν ἐπιμένω...

ΖΑΝΕΤΤΑ.— Μητέρα... Δὲν τὰ εἴπαμε πρὸ ὀλίγου; Δὲν εἴπαμε ὅτι μπορεῖ νὰ εἶνε ἕνας ἄγγελος ἢ ἕνας ἅγιος;

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ, *(χαμογελῶντας).*— Δὲν εἶμαι παρὰ ἕνας κοινὸς θνητὸς κι' ἐγώ.

(Ἐξαφνα μπαίνει μέσα ἕνας ἀκόλουθος τοῦ βασιλέως. Χαιρετᾶ τὸν Λουδοβίκο μὲ βαθύτατο σεβασμό).

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ.—Τί θέλεις ἐδῶ; Δὲν σοῦ εἶπα νὰ περμένῃς κάτω στὸν δρόμο καὶ νὰ μὴ μπῆς μέσα;

Ο ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ.— Μάλιστα. Ἀλλὰ κάποιος ἀγγελιοφόρος ἦρθε ἔξαφνα ἀπὸ τὸ παλάτι καὶ λέει ὅτι εἶνε μεγάλη ἀνάγκη νὰ ἐπιστρέψετε ἐκεῖ, Μεγαλειότατε.

ΑΝΝΑ, *(ὑποκλινομένη).*— Ὁ βασιλιᾶς! Εἶνε λοιπὸν ὁ βασιλιᾶς; Τί τιμὴ γιὰ τὸ φτωχικό μας.

ΖΑΝΕΤΤΑ, *(ἀνασηκώνεται κατάχλωμη στὸ κρεββάτι της).*— Ὁ βασιλιᾶς! Ὁ καλὸς βασιλιᾶς μας Λουδοβίκος, ποὺ ἐπισκέπτεται μεταμφιεσμένος τοὺς φτωχούς!... Ἄ!...

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ, *(πηγαίνει κοντά της).*— Μὴν ταράζεσθε...

ΖΑΝΕΤΤΑ.— Ὁ βασιλιᾶς!... Ἀγαποῦσα τὸν βασιλιᾶ!... Ἄ!... *(Πέφτει ἀγωνιῶντας ἐπάνω στὰ προσκέφαλά της).*

ΑΝΝΑ.— Κόρη μου!... Κόρη μου... *(Σωριάζεται κλαίγοντας ἐπάνω της).*

ΖΑΝΕΤΤΑ, *(μὲ κομένη φωνή).*— Ὁ βασιλιᾶς μου λοιπὸν μ' ἐλεοῦσε. Κι' ἐγώ... Κι' ἐγὼ ποὺ νόμιζα πως μποροῦσε νὰ μ' ἀγαπᾶ, ὅπως τὸν ἀγάπησα κι' ἐγώ...

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ.— Ναί, ναί, σ' ἀγαπᾶ κι' αὐτός, Ζανέττα. *(Σκύβει ἐπάνω της καὶ τὴν φιλεῖ στὰ χείλη).*

ΖΑΝΕΤΤΑ, *(ἐκστατική).*— Τί εὐτυχία! Βασιλιᾶ μου... Ἀγάτη μου... *(Πεθαίνει μ' ἕνα ἀγγελικὸ χαμόγελο στὰ χείλη).*

ΑΝΝΑ, *(ὁλοφυρομένη).*— Ὦ... Ζανέττα... Ἀγάπη μου... Ἄς εἶνε ὅμως... Πέθανε εὐτυχισμένη... Τὴν ἐλέησες ἔως τὴν τελευταία της στιγμή, βασιλιᾶ μου, λέγοντάς της ψέμματα πὼς τὴν ἀγαποῦσες κι' ἐσύ...

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ, *(ψιθυριστά).*— Δὲν ἦταν καὶ τόσο ψέμμα αὐτό. *(Κλαίει σιωπηλά).*

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

ΠΩΣ ΠΛΑΣΤΗΚΕ ΤΟ ΑΛΟΓΟ

Γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ ἀράπικου ἀλόγου, οἱ Ἄραβες διηγοῦνται τὸν ἑξῆς ποιητικώτατο μῦθο:

Ὅταν ὁ μεγάλος Θεὸς θέλησε νὰ πλάση τὸ ἄλογο, φώναξε τὸ Νοτιᾶ καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἀπὸ σένα θὰ δημιουργήσω ἕνα ὡραῖο πλάσμα, ποὺ πρόκειται νὰ τιμήση κι' ἐμένα κι' ἐκείνους ποὺ θὰ τὸ περιποιοῦνται. Σκέφτομαι νὰ δημιουργήσω τὸ ὄμορφο ἀράπικο ἄτι. Συμπυκνώσου λοιπὸν καὶ πάρε μορφὴ ὁρατή. Τὸ πλάσμα αὐτό, ποὺ θὰ βγῆ ἀπὸ σένα, θὰ ἀγαπιέται ἀπὸ τοὺς δούλους μου καὶ θὰ λατρεύεται ἀπὸ ὅλους ἐκείνους ποὺ ἀκολουθοῦν τὰ παραγγέλματά μου...

Ἔτσι μίλησε ὁ Θεὸς κι' ὁ Νοτιᾶς ἀμέσως συμπυκνώθηκε καὶ πῆρε τὴ μορφὴ καὶ τὸ σχῆμα ἑνὸς ἀπέροχου ἀράπικου ἀλόγου, ποὺ στεκόταν ἀκίνητο σὰν ἄγαλμα.

Ὁ Θεὸς τότε τοῦ φύσησε πνοὴ ζωῆς καὶ τοῦ εἶπε:

— Πήγαινε, ὡραῖο μου πλάσμα, τρέξε στὴν πεδιάδα, σκίρτησε μέσα στὰ λειβάδια, τραγούδησε μὲ τὸ χρεμετισμό σου τὴν ὁρμὴ καὶ τὴ λεβεντιά. Σὺ θὰ εἶσαι γιὰ τὸν ἄνθρωπο ἡ πηγὴ τῆς χαρᾶς του καὶ τοῦ πλούτου του. Θὰ σὲ δαμάση μὲ τὴν ὑπερηφάνειά του, ἀλλὰ καὶ θὰ σ' ἀγαπάη σὰν τὸν ἑαυτό του καὶ σὰν τὰ παιδιά του... Σὲ ἔπλασα ἔτσι ποὺ νὰ μὴν ὑπάρχη ἄλλο ὅμοιό σου στὴ γῆ. Κάτω ἀπ' τὰ πόδια σου θὰ πατᾶς τοὺς ἐχθρούς μου, καὶ στὴ ράχη σου θὰ φέρης τοὺς πιστούς μου. Θὰ φέρης τὴν θρησκεία τοῦ προφήτου στὰ τέσσαρα σημεῖα τῆς γῆς, γιατὶ θὰ πετᾶς χωρὶς φτερούγια καὶ θὰ νικᾶς χωρὶς σπαθί.

Καὶ τὸ ἀράπικο ἄτι ξεχύθηκε τότε ἐμπρός, σὰν τὸν ἄνεμο, γιὰ νὰ κατακτήση ὅλη τὴ γῆ...

* * *

Τὰ καλύτερα μαργαριτάρια, ὡς γνωστόν, ἁλιεύονται στὰ παράλια τῶν Ἰνδιῶν. Οἱ ἰθαγενεῖς ἀποδίδουν τὴ γένεσι τῶν μαργαριταριῶν στὶς σταλαγματιὲς τῆς ἀνοιξιάτικης δροσιᾶς, ποὺ πέφτουν ἀπὸ ὄστρακο τῆς μαργαριτοφόρου μελεαγρίνης.

Οἱ Βραχμᾶνες διηγοῦνται ὅτι κατὰ τὸν Μάιο, τὸ ὀστρακόδερμο αὐτὸ ἀνεβαίνει στὴν ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης καὶ ἁρπάζει μιὰ πρωϊνὴ δροσοσταλίδα, ἡ ὁποία γίνεται σιγὰ-σιγὰ μαργαριτάρι.

Ὁ Λατίνος ἱστορικὸς Πλίνιος, ἔχοντας ὑπ' ὄψει του τὴν ἰνδικὴ αὐτὴ παράδοσι, λέει ὅτι *«τὰ μαργαριτάρια διαφέρουν κατὰ τὴν ποιότητα τῆς δροσιᾶς ἀπὸ τὴν ὁποία γίνονται. Ἂν δηλαδὴ ἡ ἀτμόσφαιρα εἶνε συννεφιασμένη, καὶ ἡ δροσοσταλίδα θολή, καὶ τὸ μαργαριτάρι θὰ γίνη πρασινωπό, καὶ ἀντιθέτως, ὅταν ὁ οὐρανὸς εἶνε διαυγής, καὶ τὸ μαργαριτάρι θὰ γίνη μεγάλο καὶ λαμπερό».*

ΟΜΛΟΥΝ ΟΙ ΣΟΦΟΙ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ ΚΑΙ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Ὅταν κανένας ἀγαπᾶ, θέλει νὰ προσφέρη ὅλη τὴν εὐτυχία τοῦ κόσμου στὸ ἀντικείμενο τοῦ ἔρωτός του, ἢ ὅλη τὴ δυστυχία, ἂν δὲν μπορεῖ νὰ τοῦ προσφέρη τὴν εὐτυχία.

Λὰ Μπρουγὲρ

Ὁ ἔρως ἀρέσει περισσότερο ἀπὸ τὸ γάμο, γιὰ τὸν ἴδιο λόγο γιὰ τὸν ὁποῖο καὶ τὰ μυθιστορήματα ἀρέσουν περισσότερο ἀπὸ τὴν ἱστορία.

Σαμφὸρ

Ἂν μποροῦσε νὰ παρατείνη κανεὶς τὸν ἔρωτα καὶ μετὰ τὸν γάμο, θ' ἀποκτοῦσε τὸν Παράδεισο ἐπὶ τῆς γῆς!...

Ζ. Ζ. Ρουσσὼ

Ὁ γάμος προέρχεται ἀπὸ τὸν ἔρωτα, ὅπως.... τὸ ξύδι ἀπὸ τὸ κρασί!

Βύρων

Ὅποιος δὲν ἐγνώρισε τὸν ἔρωτα, δὲν μπορεῖ νὰ συμπαθήση τοὺς ἐρωτευμένους.

Πλαῦτος

Ὁ ἔρως εἶνε ἕνα αἴσθημα τρομερὰ τυραννικό. Δὲν ἱκανοποιεῖται παρὰ μόνον ὅταν τὸ ἀγαπώμενο πρόσωπο θυσιάζει στὸν βωμό του κάθε ἄλλο αἴσθημά του, κάθε ἐπιθυμία του, κάθε ἰδιοτροπία του. Εἶνε σὰν νὰ μὴν ἐκάνατε τίποτε γι' αὐτὸν ἐὰν δὲν κάνετε τὰ πάντα.

Νινὸν ντὲ Λαγκλὸ

Ὅ,τι προσφέρει κανεὶς στὸν ἔρωτα, τὸ χάνει γιὰ πάντα.

Κα Ντεμπόρντ—Βαλμὸρ

Γιὰ ν' ἀγαπηθῆ κανείς, πρέπει ν' ἀγαπᾶ λίγο, νὰ ὑπόσχεται πολλὰ καὶ νὰ ὑποκρίνεται.

Ρουσὰρ

Σπανίως ἡ γυναῖκες παύουν ν' ἀγαποῦν τὸν φίλο τους.... ἂν δὲν ἔχουν ἀρχίσει ν' ἀγαποῦν κάποιον ἄλλον!

Μαριβὼ

Ἂν ἡ γυναῖκες ἦσαν ἀθάνατες.... δὲν θὰ γνώριζαν ποτὲ τὸν τελευταῖο ἐραστή τους!

Λαμενναὶ

Ὁ ἔρως νικᾶ τὰ πάντα.

Βιργίλιος

Ἡ περισσότερες γυναῖκες δὲν κλαῖν γιὰ τὸν θάνατο τοῦ ἐραστοῦ τους ἐπειδὴ τὸν ἀγαποῦν, ἀλλὰ γιὰ νὰ φανοῦν πὼς ἄξιζαν τὴν ἀγάτη του.

Λὰ Ροσφουκὼ

Ὅταν κανεὶς μπορεῖ νὰ γίνη ἐραστὴς μιᾶς γυναίκας, δὲν γίνεται ποτὲ φίλος της.

Μπαλζὰκ

Τὴν φιλία τὴν μεταχειρίζονται ἡ γυναῖκες εἴτε γιὰ νὰ τραβήξουν, εἴτε γιὰ νὰ διώξουν τὸν ἔρωτα.

Σαὶντ—Μπέβ

Ἡ γυναῖκες δὲν ξέρουν ν' ἀγαποῦν, κι' ὅμως ἀγαποῦν.

Ἀλέξανδρος Δουμᾶς (υἱὸς)

Ἐὰν οἱ ἀλληλαγαπώμενοι δὲν τσακωνόντουσαν κάθε τόσο, θὰ ἔπαυαν ν' ἀγαπιοῦνται.

Ὀβίδιος

Περισσότερο πρέπει νὰ φοβᾶται κανένας τὸν ἔρωτα μιᾶς γυναίκας, παρὰ τὸ μῖσος ἑνὸς ἀνδρός.

Σωκράτης

Μὴ φαντασθεῖς ποτέ, ὅτι μπορεῖ νὰ σ' ἀγαπήση πολὺ μιὰ γυναῖκα, μὲ τὴν ὁποία τιχαίνει νὰ εἶσαι τρελλὰ ἐρωτευμένος.

Πυθαγόρας

Ὅταν καταπολεμᾶ κανεὶς τὸν ἔρωτα μόλις γεννηθεῖ, μπορεῖ εὐκολα νὰ τὸν νικήση. Ἂν ὅμως ἀφεθεῖ σ' αὐτὸν ἀνυπεράσπιστος, εἶνε ἀδύνατον πειὰ ν' ἀπολυτρωθῆ ἀπ' τὰ δεσμά του.

Σενέκας

Ὁ ἔρως εἶνε ὁ θεὸς τῶν αἰσθήσεων μᾶλλον, παρὰ τῶν αἰσθημάτων.

Νινὸν ντὲ Λαγκλὸ

Τὸ νὰ θελήσης νὰ γράψης τὴ λέξι ΕΡΩΣ στὴν καρδιὰ μιᾶς γυναίκας, εἶνε τὸ ἴδιο σὰν νὰ χαράζης μιὰ λέξι πάνω στὸ χιόνι. Ἡ πρώτη ἀχτίδα τοῦ ἥλιου θὰ τὴ λυώση.

Σαίξπηρ

Μόνον ὁ ἄνδρας μπορεῖ ν' ἀδιαφορήση στὸν ἔρωτα ποὺ τοῦ προσφέρεται. Ἡ γυναῖκα ποτέ.

Ζὰν Πὼλ Ρίχτερ

Ὅταν παραμελεῖται μιὰ γυναῖκα ἀπὸ τὸ φίλο της, ἀρκεῖ νὰ τὸν κάνη νὰ ὑποψιασθῆ, ὅτι προτιμᾶ κάποιον ἄλλον, καὶ τότε ὁ ἔρως θὰ ξανανάψη στὴν καρδιά του.

Στενταὶ

Ὑπάρχουν χίλιες ἀφορμές, ἐξ αἰτίας τῶν ὁποίων μπορεῖ νὰ χάση κανεὶς τὸν ἔρωτα μιᾶς γυναίκας. Συνήθως ὅμως τὸν χάνει.... ἀπὸ κάτι, ἀπὸ μιὰ μικροαφορμή, ποὺ δὲν ἔχει ὑπολογίσει.

Γεωργία Σάνδη

Στὶς πρῶτες τους ἐρωτικὲς περιπέτειες, ἡ γυναῖκες ἀγαποῦν τὸν ἐραστή. Στὶς κατοπινὲς ἀγαποῦν τὸν ἔρωτα μόνο.

Λὰ Ροσφουκὼ

Ὅταν ἕνας ἐρωτευμένος εἶνε τολμηρός, πολὺ σπάνια δὲν πετυχαίνει στὸν ἔρωτά του.

Βύρων

Δὲν ὑπάρχει τίποτε πιὸ ἐπικίνδυνο ἀπὸ μιὰ γυναῖκα ποὺ ἀγαπᾶ χωρὶς ν' ἀνταγαπᾶται, ἐὰν μάλιστα ἔχει δώσει δείγματα τῆς ἀγάπης της σ' αὐτὸν ποὺ δὲν ἀνταποκρίνεται στὸ αἴσθημά της.

Β. Οὐγκὼ